

küzd a tulajomó angol hadak ellen. Mint ha csak a thermopyeai hősek legendája újult volna föl. Nem esoda hát, ha nálunk is oly nagy az érdeklődés a dél-afrikai események iránt. E közérdeklődés fokozásához bizonyára hozzájárul a „Budapest” pol. napilap is, amely francia és angol harcolói tudósítók helyszínrajz följegyzései és vázlatai után nemcsak szövegre, de képeken is ugyancsak lépésről lépésre követi a háboru menetét. Hetenként háromszor érdekes képet hoz a esztamezőről. De a „Budapest” más tekintetben is magérdemli a széleskörű pártolást, amelyben immár husz év óta részesül. Jól szerkesztett, fürgé, magyarizáló, amelyben mindenki megtalálja a maga olvasnivalóját. E mellett tekintve terjedelmét, rendkívül olcsó is, egy hónapra 2 korona, negyedévre 6 korona. Az előfizetők a „Budapest” kiadói hivatalához Budapest, IV. ker., Sarkantyus-utca 3. szám alá intézendők.

— **A „Magyar Szó”** című politikai napilap pályafutásának első évében immár meghódította az egész magyar olvasóközönséget. Szószóloja ez a lap a tiszta és valódi liberalizmusnak a kiemellettlen osztorozója a liberalizmus köpenyébe bújó reakciónak. Bátor és szókímondó, megmondja az igazat főfélék és lefélék egyaránt. Pártoktól teljesen függetlenül irányítja egyedül a legtisztább szabadságvágy. Politikai cikkeit a legfyenesebb tollú publicisták, tárczáit pedig a magyar belletisztika elismert kitanúságai írják. Vidéki és külföldi tudósítói kara révén gyors és megbízható értesüléseket közöl a minden közleményének az aktualitás, érdekesség és érdekesség ad a napibeszéd dolgok közül magasan kiemelkedő értéket. Méltányolta ezt a közönség is, mely a „Magyar Szó”-ban friss, változatos, eleven tollal megírt érdekes újságot kapott, mely újsg beosztásában is teraktá magáról a rég megúnt sáblonok nyugát. Nagy és becses erő, munkájában buzditása az a hatalmas közönség, mely mindjárt megindulása napján melléje szögödött, jelölt annak, hogy szavát megértette s az elközbén visszhangra talált. A „Magyar Szó” előfizetési ára egész évre 28 korona, fél-évre 14 korona, negyedévre 7 korona, egy hónapra 2 korona 40 fillér. A „Magyar Szó” kiadói hivatala Budapest, Sarkantyus-utca 3. szám alatt van.

— **Aronson Rozsó** hangverseny igazgató New-Yorkból tegnap Budapestben idézett, hogy Dunkl Nopbert ural Kubelk 1900—1901 évre való szerződésé végett tárgyaljon.

— **Kiváló szerencse.** Az osztály-sorsjáték V. osztályu huszánál a szerencse által kiválóan ügyvelt Török A. és Társa bankháznál, Budapest, Váci-körút 4. egy 5000 koronás és még több kisebb nyereményen kívül a 30,000 koronás főnyereményt a 38928. számú sorsjegyre, részben vidéki, részben fővárosi vevők nyerték 1/8 és 2/8 részekben.

— **Legjobb orvoság.** Mindazok, kik gromorba, étvágyhiány, rossz emésztés, májfájdalmak, köhla, vérszegénység, ideges fejfájásban szenvednek, használják a világhírű Pserhofer vízirtettől labadaoskat, melyek teljesen ártalmatlanok, gyorsan és biztosan hatnak és a legelrendű orvosok által ajánlatnak. Hasznos szolgálhat: vólunk tenni t. olvasóinknak, ha a kitanú gyógyszer b. ügyünkbe

ajánljuk. 1 tekercs mely 6 doboz 4 15 labdaos 1.05 frt. A pénz előzetes beköldése után 1 tekercs, 1.25 frtót, 2 tekercs 2.30 frót, 3 tekercs 3.35 frót költé bérmentve Pserhofer J. gyógyszerárára, Bécs, I. Singerstrasse 15.

Közönség köréből.

— Szabóiparosaink helyzete.

Kétségbeesett helyzete hozta be a napokban lapunk szerkesztőségébe egyik szabóiparos polgártársunkat, ki elkaszeredett hangon, szánalmat kelte esetelő úgy maga, mint a többi baresi szabóiparos társai helyzetét, hogy munka nélkül állnak, a legnagyobb nyomornak kitöve családjaikkal együtt. E szegény iparos lapunk után remél helyzetük javítását segíteni, azért, ha Barcs és a vidék nemes szívű közönségéhez fordul, kérve szíves pártfogásukat. Nem alamsznt kérnek, de munkát, hogy ez által kis pénzhez juthassanak, hogy ők is megfelelőhessenek nehéz polgári kötelezettségeiknek.

Szívesen adunk helyet lapunkban szegény szabóiparos polgártársaink érdekében történő eme kérelemnek, hozzá fűzve magunk nézeteit is. Mellőzve közönségünk a városunkba beözönló pécsi, kaposvári, kanizsai, budapesti stb. idegen város érzékos iparosait, kik a mi iparosaink rovására csinálnak itt üzleteket. Pártoljuk azokat, kik közöttük élnek, hiszen vannak nekünk elég tisztességes iparosaink, kik ki tudják elégíteni a mi igényeinket, — még hozzá olcsóbb pénzért. Ne ámsítson el bennünket annak az utolsó szabónak talán részletfizetéseket is elfogadó ajánlata, drága karnatot fizettető a várakozásért. Azért az ilyeneket mellőzünk kollense a hagyjuk inkább azt a ruházni szánt pénz benn a közönségünkben és segítsünk vele szegény iparosaink helyzetén. Kérjük a nagy közönséget, szívelejk meg, vegyék fontolóra városunk szegény szabóiparosai helyzetét, pártoljuk őket a pártoljuk általában városunk iparos s szorítsuk ki a tolakodó vidéki iparosokat, kik a mi szegény iparosaink száájából veszik ki a kenyeret. Legyünk a nemes tetteben összelatörők!

CSARNOK.

Böngészet a tanítók életmezéjén és küzdterein

(Írta és folelvázta: Szalóky Dániel a baresi Olvasókörben 1900. február 11-én a „Tanítók Háza” javára tartott osztály alkalmával.)

Tisztelt Közönség!

Szálló igévé lett napjainkban a „Tanítók Háza” ügye. Gyarló emlékezetem pisilóg mécsesével kezembem: bekopogtatok én is egyik-másik régi tanítósnak házába, szobájába a az ott tapasztalt dolgok napfnyére hozásával, sőt méltánylásával kiválóan szolgálják a szt. ügyet.

Mint tankölteséj üjnczot: ezeltől 48 évvel kísért be engem edes anyám tanítónk szobájába, az iskolába. Hogy világosabban szóljak: szülőföldemem, annak I. dejében, a tanító szobájában volt az iskola s az iskolában volt a tanító szobája. Megkönyvitte e körülmény az átütetést a családi élet esemete-ágyából az iskola ve-

toményes kertjébe. A családi élet köréből vett szemlélet és tapasztalás itt folytatást nyert s könnyű szerrel megtörtént az, a minék ma olyan nagy jelentőségét tulajdonítanak a padagógusok; hogy: a családát szoros összeköttetésbe kell hozni az iskolával. Ilyen tanító-szobás iskola ezeltől 50—60 évvel sok helyen volt az országban; lehetett — Somogyországban is!

Túl érzékeny padagógusaink, s nagyobb igényű fiatal kártsáraink, az ilyen miserálási állapotok hallatára bizonyára egyes fejosválgatást tesznek. Nem zavartam — kérdik a tanulók előmenetelét, a békesség, türelem, és szeretet orányegyen való gyarapodásukat, ha (a mi ottan-ottan meg-megtörténhetett) a tanító és tanító né csemzere alakjában bár, erős és kemény argumentumokat használtak egymás feje ellen? Felelet: Nem, mert ilyen-félelő a legtöbb gyermek otthon is látott és hallott valamit! Astán, ha csakugyan az életnek kell nevelnünk: az életnyilvánulások hatása elől nem zárhatjuk el a növendékeinket.

Az is megvizslendő, hogy az ilyen nézet-eltérések azallat is feltámas nélküli és kedvező elintézés nyerhettek, míg mi nebulók a regulákat és imádságokat diktáló első gyermek után karba zengedeztük el hogy: Zúrvart, pörpátvart házából kizárj!

Rossz néppel, eszeddel egy uton ne járj!

Vagy míg elmondjuk, hogy:

Ne vigy minket a kísértetbe,

De szabadits meg a gonosztól!

(Amen)

Nem kell ám gondolni, hogy az ilyen gépies diktálás száraz malom nyirkorgása, derültsége is nem okozott volna a hallgatóknak! Mikor például egész komolyan diktálja, a gyermek, hogy:

„A esontokt rakt tányírra . . .

(s astán tévedésből kettőt fordítván, így folytatja):

Előveszed vén korodba!”

Vagy midőn szórakozottságból a hallott ének ezen verssorát: „Az élet csak füst és pára” . . . így diktálja: „Az élet csak füstös párna!”

Az ilyen „tanítók házában” (szobájában) mégis csak megtanultak két év alatt a silabizáló olvasást, harmadik évben az irást (mert ekkor még a sirva olvasás, bőfőtötő rendszer ismeretlen volt!) a negyedik évben a számolás elemét, néhány émeket és bemagolva a katechismust, vesében a földrajzot stb. Ekkor tudtam meg azt is Somogy megyéről, hogy „Somot, almát, körtét itt etteget ehetsz! . . .” (To-vább nem mondom, mert régen volt s ma már talán nem is igaz!)

A silabizálást nagy tökélyre vitték. Áki közülünk el tudta silabizálni a „Rákóczy lovának kitérőt a lába” féle mondatot: az — szerintük — letette az érettség-i vizsgát. Én is letettem, hála istennek! Az akkori tanítók milyen „tanítók házában” laktak: könnyű elgondolni! Füstös konyha, szupp, vagy nádtét a házon, kis ablakok, nagy szegénység! . . . Mit beszéltek? Dehogy volt szegénység! . . . Mennyi tojást és csoves kukoricát loptak! . . . (Uram becsés, majd azt mondtam: loptunk és) hordtunk a mestramnak minden szerdán és szombatban délután, hogy jászhasunk; fűtésre való szalma-csutakot pedig mily sokat összehordtunk hónál által téli reggeloken és délutánoként! . . . Abból is mennyi haszna lehetett a rekrtnak,

hgy a ludsárny általunk elvitt 3—4 tollból (a miert ezt írótollnak megpenicillinoszta) 2—3 darabot is visszatartott magának! . . . A konventió hosszú sorozatában meg benne volt ám a „sonka, csibe, kender, len, só, hus és fagygy is! . . . . Abban az időben az is divat volt, hogy a tanító ajándékot kapott a szülőtől, különösen azért, hogy fok vagy leányok a sorrendben elsőb, vagy éppen első lehessen! Ez is hozott valamit a konyhára! . . . Az sem meglepő állapot, sőt élvezet lehetett, hogy míg a gyerek regulákat, imádságokat vagy sokszorosú táblát diktált s így a mestram szelleme köztült s testi állapotjában elmelehetett vadászni, halászni és madarászni is! . . . Aztán el elhajszókat halotti torba, disznótorba, lakodalomba, keresztelői áldomásokra, mert komasági viszonyba keveredett majd néha a fél faluval! Az eszom-izsom élvezetétől és hasznaitól eltekintve: milyen nagy horderejű volt az ilyen társas mulatozás az eklézsia, község s egyesek dolgára, sőt életszűrára nézve is! — Tanító keresztapám keresztelő áldomáskori felköszöntőjének tulajdoníthatom én is, hogy tanítónak lettem, mert — mint éltes anyám beszéli — erősen hangsúlyozta, hogy „az első gyermekét az Urnak szentelni.“

Volt egy kis jóvődelmi és harangozásból, kántorkodásból és nótáriuskodás-

ból is. Rikató bucsuzatóik közül máig is felmaradt néhány verszet. A hírtelen hallal okát p. o. ezen szem és szív facsaró hatású verssel tudatta egyik verselő, hogy:

„Akkor érte őt el a halálnak szele,
Mikor a konyhában nyers tormát r-sezele!“

A mennyországi távolsgáról pedig egy másik lýetenképpen szerzett némi fogalmat hallgatóiban:

„Messe az mennyországi, két nagy oszlop tartja;
S mindkettő oly hosszú, mint az Duna partja!“

Ezen bucsuzatókat hallgatójó, jámbor hívek közül való lehetett az az atyafi is, a ki egyizben (fukarságból) zabot vitt a rekrannak buza-konventió helyett, de midőn a rektor komoly méltósággal rájlesztett, azt mondván: „jól van atyafi eddig én a buzáért beszéltem a katedrán, de ha ezután a zabtól csak nyertieni tudok s e miatt a gyülekezet felzúdul: magának tulajdonítsa a következőt: „magának főre sietett haza az atyafi, hogy a zabot buzától oserélje ki! . . .

A papi lakás ritkán vált be nekik a „tanítók házává“, mert nem akarták elfogadni — különösen a papotól vagy a gazdasszonytól — a subordinációt; meg aztán nem is értett mindegyik az — asztalterítéshez!

El-elemeket volna kollegáikhoz, a

szomszéd tanítók házába is gyakrabban, csakhogy az ilyen kirándulás nagy kocszattal járt rájuk nézve, mert a régi Canonok paragrafusbaiból fejtkre ezáltal az akkori igazságszolgáltatás, hogy: „a torkos és hasuk bizáló némely mesterek szomszédjokat jóllakított, ivásért gyakorlati látogatják; két, három, sőt több napon is látólv levén oskolójuktól. . . E büntetésnek szabadságot elmettük! ! !

A kötelesség teljesítést pedig ugyancsak lelkükre kötötte a Canon, midőn azt paranosolta, hogy „ha az egyszer lement leléztek esztendőig el nem végzik: fizetésük től és esztendőig való bérüktől, mint haszonatlan herék és béresek megfosztassanak. A nem-tanulók és a nem-tanítók pedig — a minémük sok falusi és feleséges mesterek — elküldessenek.“

Ráfogták szegény mesterekre, hogy az ő idejükben tanítók háza“ volt a vendég is, a hol gyakran és nagyokat idogáltak. Mi azonban — hálás utódo — ezt kereken tagadjuk, hanem mivel akkor a mesteri és nótáriusi hivatal egy személyben vesztogelt: ráfogjuk az iddogálást a — jegyzőre! A jegyzők meg (a cinkait kántorra és színmuvek borvirágos kántor-höseire utalva) és feltevés és ráfogás ellen máig is erőlesen tiltakoznak. Innen van még (manapságokban is) a jegyzők és tanítók közötti idegenkedés és bizalmatlankodás! . . . Kár! . . . Kár! . . . (Folyt. köv.)

„Tisztelet Elnök Ur! Fogadj a 600 koronát ama szerencsétlenek részére, mert a bál alkalmából megtakarított tolette kiadást. És mert a rendeztebb cél vezetett, remélem ugy a rendező bizottság, mint a n. é. közönség megbocsát az én igénytelen ráczváson toletteimnek.“

Bárdonyi Béláné.

A „szik alján ritkított betűkkel az állt:

„Hozzon az Isten hasonló alkalmakor mentől több ráczvásonruhára bolygot.“

Kövré Ilma.

zöney kérelem tájékoztatóm az által, mit hol termelnek s mit mely forráskból rendelhet meg. A drága dekoratív irány tehát s ezzel minden felesleges költsékezés mellözve lesz s a társat inkább az áruk kirakatszer, könnyen áttekinthető csoportjait mutatja be a közönségnek, mely alkalommal azok egyzersmind eladására is kerülnek, minél fogva azok az árak pontosan megjelölendők. A gyárosok, illetve iparosok részére, a kiknek Budapesten képviseletük van, ezalyszerűbb ha az illető kereskedők által állítattják ki gyártmányaiukat.

ból a „Tanítók Háza“ ügyének lelkes felkarolásáért is: fogadjuk meg mi tanítók (egymásnak testvériesen kezelt adva s egymástólól), hogy az iskoláinkban élénk gyülekező földi angyal-sereg nevelése s tanítása körül mindent elfozunk követni, hogy növendékeinkből a családunk ékeségei, a hitközségnek erős oszlopai, a hazának minden áldozatra kész fia! és leányai váljanak!

Sietnők is kell a hála leróvásalá, mert napjaink meg vannak számlálva! . . . Annnyira haladunk ugyanis a mimikával, technikával, telefontal, phonográfal, hogy innen-onnan tanítani lehet — tanító nélkül is! . . . Egy vidékünkbeli derék kántárs (meglehet saját vesztére!) a sirvaolvasás helyett behozta a mimikázó-mókázó, nevetve és mulattatva olvastató módszert. Tartani lehet attól, hogy e módszer eltanulják tölle a dajkák is s akkor — nem lévén elegendő tanítványa — majd ismét rászorul a sirvaolvasatásra! — Az orgonának (rövid idő múlva) verki granánt kintörné a dékán vagy a harangozó! — egy olvasni jól tudó, bariton hangú ox-loveles dilettans, a gyermekszobákba bevezetendő telefon felhasználása mellett, az ugyannazon egy közönségben működő tanítókat mind

CSARNOK.

Böngészet a tanítók életmezéjén és küzdétéjén.

(Irtá és felolvasta: Szalóky Dániel a barcsi Olvasókörben 1900. február 11-én a „Tanítók Háza“ javára tartott estély alkalmával.)

(Folytatás és vége.)

Egyesületi, testületi életéről szó sem lehetett közöttük! Hiszen csak mintegy 50 évvel ezelőt történt, hogy midőn e-

gyik somogyi pap a másikkal újságolta a mesterek gyülestartási szándékát, jelezvén, hogy alighanem a papok ellen akarunk „fenekedni“ az utóbbi gunyolódva kiállott fel (tisztesség nem esik, mondván) „Ah, a híresek!“ Ilyen nehéz viszonyok között éltek elődoink az otthon, a barátság s a kollegialitás tűzhelyeit képező „tanítók házában! . . . Elismerés és hála emléküktől írat, hogy mégis olyan közönséget neveltek nekünk, a mely község: palotaszertű tanítólakást, ki templomnak beillő iskolát építettett számaunkra; sőt a felekezeti és fajkülömbösg elosztatására, a haza- és testvérszereteten egyesülthezére, a szegény tanítók, s özevogyek és árvaik nyomorának enyhítésére alkalmas „Eötvös-alap“ gyarapítására a „Tanítók háza“ felépítésének gondjait és terheit is éne megosztják mi velünk!

Ragadjuk hát fel mi mai tanítók az elődoik kezéből kieszett zászlót s folytassuk (szakképzettségünket s ügybuzalmunkat méltányló papjainkkal is jó békességben élve) folytassuk a félbenhagyott munkát: a szenge szivekre és lelkekre égi harmat gyanánt permotező nevelés és tanítás áldásos munkáját! A palotaszertű tanítók otthonában nyert nyugalomunkért s hála-

számfellettieké teheti: a telefon hálózatok kényelmes központjában! — A phonográfba beillesztendő gyakorlati lezsekket ledaráthatatja helyettünk egy-egy családtag vagy a házi szolgáló — És ha a vakok szemideigenegek központjára fényképek telep varázsolni a tudomány, hogy — hiszen: közel van az idő, midőn a tudnivaló anyagképletét is az agyvelő emlékeztető-táblájára veti a bűvészet, hogy a kik eddig nem tudtak — tudjanak!

Szóval inog a föld lábaink alatt! Építtessünk csak ezzel a jó közönséggel s hazai társadalmunkkal minél előbb és minél több „Tanítók Háza“-t, hogy a közel jövőben legyen hová — menekülnünk! Két szives kérelemmel végezzen felolvassomtat. Kántársaimat arra kérem, hogy a kilitásba helyezett veszedelemtől szerzőlt meg ne ijedjenek, sőt hivatalukhozosságát és nélkülözhetetlen voltát kötelességük lelkiismeretes betölésével igazolják. A t. közönséghez pedig azon kérelmet intézem, hogy szeressék és becsüljék meg jó tanítóikat (míg nélkülözhetetlen nem lesznek) oly mértékben, amint megérdemlik!

Éljének a „Tanítók Háza“-nak építői és fenntartói!